

- ■ ■ Social- og integrationsministeriet
Departementet
Att. jurint@sm.dk
Holmens Kanal 22
1060 København K

Høringssvar vedrørende udkast til forslag til lov om socialtilsyn samt forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og lov om forpligtende kommunale samarbejder (konsekvensændringer som følge af lov om socialtilsyn mv.)

FOA – Fag og Arbejde takker for høringen, og vil meget gerne benytte lejligheden til at kommentere på lovudkastet.

Generelle kommentarer:

FOA – Fag og Arbejde repræsenterer op mod 14.000 medlemmer, der arbejder indenfor det specialiserede socialområde. Vi er positive overfor, at der er sat fokus på at sikre og udvikle kvaliteten og den pædagogiske indsats, som borgere indenfor det specialiserede socialområde, har brug for.

Derfor har vi nogle generelle kommentarer og forslag til nærværende høring, som vi mener, kan understøtte kvalitetsudviklingen yderligere.

- Socialtilsynet skal ikke udelukkende være en kontrolfunktion, men skal også handle om **læring og udvikling**. Det forudsætter en tænkning, der er både pædagogisk og driftsmæssigt innovativ, og kan anvise konkrete pædagogiske og driftsmæssige udviklingsværktøjer til hjælp for den pædagogisk faglige udvikling og den driftsmæssige udvikling og forsvarlighed.
- Det er ikke nok, at tilsynene udelukkende iagttager institutionen/bostedet som en helhed ved tilsynene. Hvis det skal forbedre området, er det nødvendigt, at tilsynet føres helt ud på den enkelte bo-enhed/afdeling af bostedet/institutionen. Det er nødvendigt, at det er helt ude **hvor medarbejderen møder borgeren**, der hvor den pædagogiske ydelse varetages, at der kan gives sparring på, hvordan kvaliteten eventuelt kan forbedres. Det er her tilsynet også skal udvikle den faglige kvalitet.

Dato:
12.02.2013

Sagsnummer:
13/14530

Ref.:
ulro/jasp

- ■ ■ - Hidtil har der ikke været pligt til at lægge de kommunale tilsynsrapporter på **Tilbudsportalen**. Det nye Socialtilsyn foreslår, at tilsynsrapporterne offentliggøres på Tilbudsportalen. Det er FOA meget positivt stemt for. Vi håber, at tilsynsrapporterne også kommer til at afspejle den faglige og pædagogiske udvikling eller andre mål, som der arbejdes med på den enkelte bosteds-afdeling. Det giver et mere klart billede af, hvad det er bostedet kan tilbyde borgerne, og hvad det er for en ydelse handlekommunen betaler for.
- Det er vigtigt, at det nye socialtilsyn kommer til at fungere som en **vidensbank og vidensdelingsinstans**. Det gælder både opsamling af den gode praksis på området, men også i forhold til sparring med de enkelte tilbud, bosteder og institutioner.
- Det sociale tilsyn bør også have et samlet overblik over antallet af **magtanvendelser** således, at man fra socialtilsynet kan rette en særlig indsats til de kommuner, bosteder, eller bosteds-afdelinger, hvor der er uforholdsmæssigt mange magtanvendelser. Magtanvendelser bør aldrig være del af en pædagogisk praksis. I dag er det de enkelte kommuner, der modtager og behandler indberetninger om magtanvendelser overfor borgerne på de enkelte bosteder. Det betyder, at der ikke er konsistens i behandlingen af disse indberetninger
- Fokus på **kompetenceudvikling** er en vigtig faktor i udviklingen af kvaliteten på området. Det gælder både medarbejderne på bostederne og medarbejderne i Socialstyrelsen. I forhold til medarbejderne kunne tilsynet stille krav til bostedet/institutionen om kompetenceudvikling af medarbejderne, når det vurderes nødvendigt. Mange medarbejdere vil gerne udvikle deres kompetencer, så de kan gøre deres arbejde med borgeren endnu bedre. Men vi ved også, at mange medarbejdere får afvist deres ønske af arbejdsgiver, da det er forbundet med en stor udgift.
- Fokus på **Ledelse** på de enkelte tilbud og de enkelte afdelinger er kun beskrevet som kriterium i kvalitetsmodellen, men ellers ikke nævnt i lovtæksten. Det ville være en styrkelse af socialtilsynet, hvis man også i lovtæksten fremhævede fokus på at kva-

litetssikre og forbedre ledelsen på tilbuddet og på tilbuddets enkelte afdelinger. Det er udelukkende medarbejderne, der nævnes bredt. Det er med ledelsen, at medarbejderne har den daglige sparring og det er ledelsen, der beslutter, hvilken pædagogisk retning der tilstræbes, samt hvorledes det daglige arbejde skal organiseres. Udvikling af ledelsen er derfor et helt centralt element, hvis kvaliteten skal forbedres. Målet skal være talentfuld ledelse. Og må være et af de kriterier og indikatorer, som der ikke kan afviges fra i den kvalitative vurdering af tilbuddet som helhed. Det kan også være en del af socialtilsynets opgaver at give sparring på udvikling af talentfuld ledelse. I den forbindelse skal vi henvise til Socialministeriets rapport "Veje til et godt liv i egen bolig - Fokus på etik, værdigrundlag og kompetenceudvikling i botilbud for mennesker med handicap og sindslidelser m.fl." fra 2007, som blandt andet havde fokus på ledelsens rolle i forbindelse med implementeringen af etik, værdigrundlag og kompetenceudvikling, som et fundament for arbejdet i botilbud.

- I lovforslaget nævnes ikke den **sundhedsfaglige indsats**, som medarbejderne hver dag leverer hos borgerne på bosteder. Det drejer sig om for eksempel om medicin håndtering, sårpleje eller den daglige observation af almindeligt forekommende sygdomme. Vi er klar over, at disse ydelser til dels er omfattet af Sundhedsloven, men effektueres i boformer under Serviceloven. Derfor ville netop tilsyn og sparring i forhold til eksempelvis korrekt medicinopbevaring og håndtering, have været en styrkelse af kvaliteten på dette område. Undersøgelser fra Patientombuddet og Sundhedsstyrelsen viser nemlig, at der sker rigtig mange fejl og utilsigtede hændelser inden for dette område på bostederne.

■ ■ ■ Specifikke kommentarer:

FOA- Fag og Arbejde har også nogle helt specifikke kommentarer til Forslag til Lov om socialtilsyn:

§ 3: Det fremgår her, at kommunerne kan købe ydelser hos socialtilsynet. Hvis en kommune ikke ønsker at bruge økonomi på dette, vil det da blive en del af tilsynsrapporten, i så fald, det er socialtilsynets anbefaling at bosteder rekvirerer viden eller ekspertise indenfor særlige områder. Skal botilbuddet da kunne dokumentere, hvorledes de har indhentet den anbefalede viden eller ekspertise andet steds? Kan det medføre påbud at undlade?

§ 4: Her nævnes § 101, som ligeledes omfattes af socialtilsynet. Det fremgår ikke helt her om tilsynet også omfatter dagtilbuddene, det fremgår kun senere i lovforslaget. Det vil med fordel kunne nævnes allerede her. Den fremhæves først under 2.4.2.

§ 6 og § 7:

Paragrafferne handler om godkendelse og driftsorienteret tilsyn. Ved godkendelse opstilles kvalitetskriterier og målbare indikatorer for hvert af de 7 angivne temaer. Disse temaer og kvalitetskriterier er grundlag for driftstilsynet, men ser ikke ud til skulle anvendes stringent i forbindelse med det driftsorienterede tilsyn, hvilket vi er enige i, men skal medvirke til at vurdere den generelle kvalitet. Deloitte's rapport – "Ak-kreditering på det Sociale område - Internationale erfaringer fra 2008" peger nemlig på, at det er svært at dokumentere resultater og effekter af indsatsen på f. eks. plejeboligområdet og siger endvidere, at evt. akkrediteringsmodeller skal have som mål at styrke et løbende fokus på kvalitet og en kultur, der understøtter udvikling af kerneydelsen såvel som på de understøttende processer. Derfor skal evt. standarder fordre en løbende udvikling, og en bred refleksion over indsatsen, samt at der tages udgangspunkt i praksis for dermed gøre processen nærværende og relevant for den pædagogiske overvejelse. Indholdet i § 7 understøtter et sådant fokus.

■ ■ ■ § 10:

Her kunne man præcisere, at de forhold som Socialtilsynene skal underrette de kommuner som har ansvar for borgerens ophold i tilbuddet, også kan opfatte oplysninger om arbejdet med at opfylde handleplanerne for borgerenes udviklingspotentialer.

§ 11: Her beskrives "Whistleblower-funktionen". Der lægges blandt andet op til, at man skal kunne henvende sig anonymt. På Sundhedsområdet har man i flere år arbejdet med rapportering af utilsigtede hændelser. Her har man arbejdet på, at henvendelserne helst ikke skal være anonyme, da mange hændelser bedst belyses ved, at man kan søge yderligere viden fra rapportøren. Klagen anonymiseres først når den sendes videre. Det er en vigtig del af hele læringsaspektet. På Sundhedsområdet har man arbejdet med den lokale dialog som værktøj. Man kan med fordel skele til denne metode, da nogle af de henvendelser der vil komme via "Whistleblower-ordningen", ville kunne løses kvalitativt gennem en struktureret lokal dialog.

Det fremgår ikke af § 11, om man som borger, medarbejder eller pårørende kan komme i dialog med socialtilsynet og få en respons på sin henvendelse, hvad enten man henvender sig anonymt eller ikke-anonymt?

"Whistleblower-funktionen" kan bruges mangesidet, hvis ikke man holder fokus på, hvad man vil bruge funktionen til. Den kan bruges til at anmelde eksempelvis medarbejdere uberettiget, hvilket kan skade den enkeltes og det faglige arbejdsmiljø, til at medarbejderen kan angive manglende kvalitet på eget arbejdssted. Det ordningen skal bruges til, er at sikre borgerens trivsel og udvikling i situationer, hvor institutionen ikke kan levere en ordentlig kvalitet.

Men, hvis man holder fokus på, at det handler om læring og at skabe bedre faglig kvalitet, vil vi på de nævnte argumenter og på baggrund af straffelovens krav om tavshedspligt foreslå, at der ikke lægges op til en anonym ordning, men en mulighed for eventuel anonymitet. Endvidere må der være et læringspotentiale i ordningen således, at man lokalt får skabt en kultur, hvor man kan håndtere kritik og faglig udfordring. Ellers er det vanskeligt at "måle" på effekten af denne "Whistleblower-ordning".

- ■ ■ Det fremgår ikke af lovforslaget, om klageforløbet ændres med "Whistleblower-funktionen". Hvis en borger eller en pårørende ønsker at klage over forhold ved borgerens botilbud, fremgår det ikke om klagen skal sendes til Socialtilsynet, som så vil varetage klageforløbet ved at kontakte bosted samt handlekommune. Eller om indklageren skal klage til handlekommunen eller bostedet. Gældende praksis er, at hvis der klages til et bosteds ledelse, orienterer bostedets ledelse driftsherren. Det fremgår ikke af lovforslaget, om et klageforløb har ændret sig med indførelsen af et Socialtilsyn, som varetager driftstilsynet.

§ 18. Det er en god ide, at Tilsynsrapporter og tilsynsanmærkninger som påbud eller skærpet tilsyn fremgår af Tilbudsportalen.

1.2 Mere systematisk inddragelse af viden

Her beskrives, at alle tilbud løbende skal opdatere deres viden og udvikle deres kompetencer. Det er ofte et problem, at man på et bosted tager udgangspunkt i en pædagogisk tilgang i stedet for at tage udgangspunkt i borgerens behov. Hvad er det for en pædagogisk tilgang borgeren kan profitere af og udvikle sig gennem. Det er vigtigt ikke blot at fokusere på, at et bosted skal udvikle en form for viden og kompetence, da borgere med samme type funktionsnedsættelse ikke nødvendigvis responderer på samme pædagogiske tilgang. Det er en kendt pædagogisk udfordring på området. Derfor er det altid borgerens pædagogiske behov, der skal arbejdes ud fra, da det er i det møde mellem borger og medarbejder, at kvaliteten opstår. Det fordrer, at medarbejderen har mulighed for kompetenceudvikling og efteruddannelse.

1.3 Borgerne i centrum.

Det er vigtigt at inddrage både borgere, pårørende og medarbejdere i tilsynet. Brugeroplevelsen er helt essentiel. Det understreges også tydeligt i 2.1.2.2. Af 2.3.2.3 Fremgår ligeledes forholdet mellem det personrettede tilsyn og driftstilsynet, hvor man netop inddrager borgerens handleplan i forhold til en vurdering af den pædagogiske praksis på bostedet, og i forhold til at kunne give det enkelte bosted sparring i forhold til udvikling. Handleplanen indeholder jo målet omkring borgerens

- ■ ■ relationer, fritid, arbejde, skole, job, samvær osv. Ligesom handleplanen indeholder pædagogiske mål, der søges opfyldt eller udviklet. Den arbejdsplan der forelægges her er, at socialtilsynene kontakter de kommuner der har de personrettede tilsyn. Man kunne også give den mulighed, at det personrettede tilsyn kunne rette henvendelse til socialtilsynene, når der er bekymring omkring en borgers trivsel.

2.1.2.1 Tilrettelæggelsen af godkendelsen og det driftsorienterede tilsyn. FOA er meget optaget af, at det nye socialtilsyn ikke blot producerer øjebliksbilleder af tilbudsområdet. I dette afsnit beskrives forskellige kilder, der kan inddrages i tilsynet. FOA vil pege på vigtigheden af den synergi, der ligger i at det driftsorienterede og det personrettede tilsyn supplerer hinanden i vid udstrækning.

Hvis, der skulle være spørgsmål til vores høringssvar eller ønske om uddybning af vores svar. Er I velkommen til at kontakte os på jaks@foa.dk og kas050@foa.dk.

Venlig hilsen

Jakob Sølvhøj
Sektorformand, Pædagogisk sektor

Karen Stæhr
Sektorformand, Social- og sundhedssektoren

■ ■ ■